

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Voor de Stad. . . / 12.

Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DIERE VEREM QUID METAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

behalve 35 cents regel.

KERKELIJKE STAAT.

ROME. Het half zes, ik kom uit de Kerk van Lateranen, de post vertrekt na een half uur ik heb dus slechts een oogenblik om u te schrijven.

Ten een ure na den middag verkondigde het geslacht van Santo-Angelo het vertrek van den H. Vader. De prelaten en geheel het hof stegte te paard op de plaats van het Quirinaal. De Paus plaatste zich in zijn rijtuig voor groot gala en de stoet trok in de volgende orde voort:

- Een piket dragonders te paard.
- Een piket karabiniers te paard, gevolgd door twee andere groepen dragonders en grenadiers in dezelfde orde.
- Al de Bussanti te paard, met nooden tabbaard en driekantigen hoed.
- Twee kamerheeren der leeken.
- De geheime kamerheeren *extra muros* met grooten rooden tabbaard, en rode kap.
- Al de leeken kamerheeren met kap en degen, in hetzelfde kostuum als de twee vorigen, maar met een zwart uniform, een witte mantel van zwart fluweel, halskrans en latuus, die is het laatste kostuum der zestiende eeuw. Men zou vermoeden hebben het stof der Valois te zien voorbij trekken.
- De geheime en honoraire kamerheeren.
- De konmatidant der zwitsersche wacht met harnas, wapenruk en helm in middeleeuwschen stijl.
- De gouverneur van Rome, Mr. Marini, op een wit paard gezeten.
- De koets van den Paus, Z. H. was vergezeld van de kerkenaalen Macchilen, Ostini.
- De prelaten apostolische protonotariissen, in hun gewoon kostuum, maar de kap dragende en den langen en breeden ronden hoed, onder de kin vastgeknoopt, zoo als men ze op de oude schilderijen ziet.
- Na de apostolische protonotariissen volgden de auditeurs der Rota in een lijna gelijk kostuum.
- De edele wacht en detachementen van troegen sloten den trein.
- De Kardinalen, het corps diplomatique en al de personen, die de plegtigheid moesten bijwonen, hebben zich elk van zijne zijde, naar St. Jan van Lateranen begeven, zonder zich bij den stoet te voegen.
- Het corps diplomatique had voor den gysel der basieliek plaats genomen; al deszelfs leden knielden neder en boogden zich toen de Paus voorbij trok. De heer Rossi beoogde zich daar niet, ofschoon men zeide dat hij gisteren avond aangekomen was.
- Geheel de bevolking had zich op den weg van den stoet begeven. De trein volgde de rigting van het Quirinaal naar het plein der apostelen, de plaats van Venetie, de Gesu, het plein van St. Marcus, de Trajaansche zuil, het forum, in het forum, de schoone dreef welke langs de Via Sacra strekt; van daar ging de stoet onder den eereboog van Titus door, trok langs het Palatijn, den eereboog

van Constantijn en het Colyseum, en zoo in de lange straat, welke naar St. Jan van Lateranen leidt.

Men verbeelde zich al die ploinen en de beide zijden der straten opgevuld met inder haast opgerigte stelladjen, die prachtig versierd waren en eene ontelbare menigte droegen welke haar gejuich vereenigde met dat, hetwelk uit al de vensters en balkons der huizen en paleizen oprees en dien zal zich een flauw denkbeeld kunnen vormen van de schoonheid en verhevenheid van dit schouwspel. Het Colyseum scheen in een nieuw amphitheater herschapen te zijn, beladen met christen toeschouwers, die den stedehouder van den Koning der Martelaren begroetten. De triomfbogen van Titus en van Constantijn en het Colyseum, die drie gedenkteekenen, welke de heidensche magt zoo dicht bij elkander plaatste, als om onder eenen enkelen blik den val der oude wet, de beproefing en de zegespraal der nieuwe wet voor te stellen, maakten voor den panselijken stoet de plegtigste versiering uit, welke een christen zich verbeelden kan. Doch de tijd ontbreekt mij om beschouwingen te doen.

De Paus is in de basieliek van Lateranen ontvangen eerst door den senaat, daarna door het Kapittel. In de kerk gekomen heeft hij de hoofden der H. H. Petrus en Paulus vereerd, het groot altaar gekust en de hulde der kardinalen ontvangen.

Na de plegtigheid begaf de H. Vader zich naar de groote loggia, van waar hij zijnen zegen gaf aan de talrijkste en eerbiedigste menigte, welke ik ooit zag. Het gebulder van het geschut verkondigde wijd en zijd hetgeen gebeurde in de basieliek, welke het hoofd en de moeders genoemd wordt van al de kerken der stad en der wereld.

De stoet is naar het Quirinaal teruggekeerd in dezelfde orde, waarin hij van daar was uitgegaan. Daar bevond zich eene dicht in een gedrongene menigte, welke op nieuw den Paus begroet heeft met de levendigste en luiderichigste toejuichingen, Z. H. heeft nogmaals den panselijken zegen gegeven aan dat wijs en verknocht volk, hetwelk sedert bijna vijf maanden zijnen doerluchtigen Souverein ondersteunt en aanmoedigt tegen de hinderpalen, welke zoo van binnen als van buiten, zijne grootmoedige plannen in den weg staan.

Van alle opschriften, welke bij die gelegenheid werden gezien, was dat van het Colyseum het schoonste; het luidde aldus:

Pio IX. Pontif. MAXIMO
 quod instinctu pietatis
 mentisque magnitudine
 in ipso sac. Principatus exordio
 URBEM ET ORBEM
 in spem mansuræ felicitatis
 EREXIT.

Eene maatschappij voor de spoorwegen is opgericht onder den naam van nationale maatschappij; de prins van Conti staat aan het hoofd derzelve.

De prins van Chimay is alhier sedert eenige dagen aangekomen met den titel van ambassadeur

van den Koning der Beieren, en heeft reeds, in alle hoedanigheden zijne geldbrieven aan den Paus overhandigd.

AMERIKA.

De tijdingen uit New-York loopen tot den 1 november en leveren niet veel belangrijks op. Geene nieuwe ontmoeting heeft tusschen de Amerikanen en Mexicanen plaats gehad. De generaal Ampudia heeft in de laatste dagen van september Monterey ontruimd. Bij het verlaten der stad had de mexicaansche generaal nog 7000 man onder zich, terwijl de generaal Taylor aan het hoofd van niet meer dan 4 of 5000 man stond. Deze was voornemens te Monterey te blijven, tot dat hij nieuwe bevelen van zijn gouvernement ontvangen had.

Het schijnt dat de generaals Kearney en Wool zich met Taylor vereenigen zullen om met de geheele krijgsmagt tegen Saltillo en Mexico op te rukken. Het gerucht liep dat de generaal Santa-Anna, aan het hoofd van 15000 man te Saltillo was aangekomen; doch dit gerucht was ongegrond want op de dagteekening der laatste tijdingen uit Mexico, welke van den 23 september zijn, had Santa-Anna die hoofdstad nog niet verlaten en scheen hij nog eenige dagen noodig te hebben, om zijn leger op eenen goeden voet te brengen.

De gansche westkust van Californie werd door het amerikaansch eskader geblokkeerd.

Intusschen schijnt de hoop op vrede tusschen de Vereenigde Staten en Mexico meer en meer te verdwijnen. Alles doet voorzien dat in den zeeboezem van Mexico, hetzij te Alvarado hetzij te Tampico, eene ernstige poging zal gedaan worden. Van bene andere zijde zien wij dat de financiële verlegenheid van de Vereenigde Staten zoo groot is, dat het, althans in de tegenwoordige omstandigheden zeer moeilijk zal zijn, hulpbronnen te vinden om met kracht den oorlog tegen de Mexicanen vol te houden. De ernstige tegenstand der Mexicanen waarop men niet schijnt gerekend te hebben, zou ligt alle plannen en vooruitzichten kunnen verijdelen.

ZWITSERLAND.

GENEVE 14 november. Alles doet eene nieuwe crisis voorzien, waaronder ons voorloopig bestuur sigtelijk zal bezwijken, indien de weldenkende burgers hunnen wederzin niet onderdrukken om hetzelfde te ondersteunen. De keur onze ultraradikalen heeft eene associatie van toezigt gevormd onder de leiding van bernsche en vaudsche zendingen, ten einde den constituerenden raad te dwingen meer bepaaldelijk den weg der vooruitgang te bewandelen. De laatste trap van deze zoonzer gewenschten vooruitgang is de afschaffing van het geen zij de geld-aristocratie noemen; en andere woorden: de afschaffing van den guld en de invoering van het communisme.

In de eerste oogenblikken zag men de dreigende associatie niets anders dan een van onze nieuwe regeringen en de partij welken op 8 oktober overwonnen werd, in balling was.

den, doch weldra verkreeg men de overtuiging, dat zij wezenlijk bestaat en zeer gevaarlijk is voor allen die nog eenigzins aan de handhaving der maatschappelijke orde gehecht zijn. Wij mogen dus min of meer ernstige bewegingen te gemaak zien, wanneer het ontwerp der constitutie aan de openbare beraadslagingen zal onderworpen worden en het oogenblik daar zal zijn, om hetzelfde aan de bekrachtiging des volks over te leggen. De associatie beroemt zich nu reeds op de ondersteuning der waadsche patriotten. Dezelven hebben ligende leden hadden zich vooruitgesteld bij de verkiezingen van den 23 oktober, doch zij werden afgewezen door de gematigde radikalen, tot groot genoegen van het voorloopig bestuur.

Overigens genieten wij uitwendig eene ongehoorte rust, na eenen opstand, welke zoovele huisgezinnen in rouw gedompeld heeft en waarvan onze gebouwen nog lang de teekenen zullen dragen; doch bezorgdheid heerscht in alle gemoederen en het laat zich ligt begrijpen dat het handelsverkeer door die algemeene onzekerheid gedrukt wordt. De nood zou ten top punt gestegen zijn, indien ons gouvernement zich had laten overhalen tot ambtsontzettingen, andere dan de ontbinding met schadevergoeding der betaalde wacht. Het is waar, dat het, om voor het vervolg de openbare orde te handhaven, grootere volmagt vordert dan Geneve ooit aan deszelfs gouvernementen verleend heeft sedert de constitutie, welke aan hetzelfde in 1782 door de bemiddelende mogendheden opgelegd werd.

De zittingen van den grooten Raad zijn langzamerhand minder ontstainig geworden. Het is waar, dat de anti-radikale oppositie er hare stem slechts zeldzaam doet hooren. Buiten die vergadering heeft zij eene geheel lijdelijke houding, de eenige, welke haren toestand past, aangenomen; trouwens alle tegenstand van hare zijde zou, in deze omstandigheden, geheel nutteloos zijn.

DUITSCHLAND.

BERLIJN. Het gerucht had zich alhier verspreid dat op den verjaardag des konings een wapenheer, door twintig trompetters voorafgegaan, onder het luiden der klokken en lossen van het geschut, zou aankondigen dat aan het koninkrijk eene constitutie gegeven was. Er waren zelfs vele lieden van buiten gekomen, om dit tooneel bij te wonen. Er is echter niets geschied, maar het verlangen naar zoodanige gebeurtenis schijnt levendiger geworden te zijn onder de ingezetenen van de hoofdstad. De *Nurenb. Post* verzekert dat aldaar eene petitie in omloop en reeds van een groot aantal handteekeningen voorzien is. Zij is gerigt aan de aansaande Provinciale Stenden van het mark Brandenburg, en behelst het verzoek om een voorstel aan te nemen waarbij de koning verzocht zal worden eene vergadering van Staten Generaal te beleggen.

Ronge is uit onze hoofdstad verbannen. De Gustaaf Adolf genootschappen van Hamburg en Frankfort protesteren steeds tegen de uitsluiting van den predikant Ruppe uit het evangelisch congres van Berlijn. Daarentegen heeft men veel gelagchen over een dagblad hetwelk meldde, dat een neo-catholijk predikant, zich in onze stad tot de kerkdienst verbindende, een verlof van drie maanden voorbehouden heeft, om in de provincien eenige voorstellingen te geven.

ENGLAND

LONDEN 16 november. Zaterdag 11. heeft lord Palmerston een prachtig feest gegeven aan het corps diplomatieke, aan de leden van het kabinet en een aantal aanzienlijke personen. De graaf de Lubitz, zaakgelastigde van Frankrijk, was daarbij tegenwoordig, doch men zag er geen enkel lid van de spaansche legatie.

De graaf van Russell (generaal Prin) heeft gisteren vanden verlaten, zich naar Lissabon begevend.

De *Morning-Chronicle* over de zaken van Portugal, sprekende, zegt onder anderen: Onze oudste bondgenoot bevindt zich in eenen zoo bejarden toestand, dat onze tusschenkomst eene tusschen noodzakelijkheid is geworden. Het is op dit oogenblik geenszins zeker meer, dat de Koningin van Portugal nog over haar rijk regeert en een opstand, hoe ook uitgelokt, haar niet beroofd heeft van eene kroon welke bezit Engeland haar heeft gewaarborgd.

De *Standard* vernemen, men sterk tegen dit plan van interventie en vindt het evenmin verdedigbaar, als de interventie der franschen in Spanje in 1823, in België in 1832 en die der Oostenrijkers in Napels in 1821.

De ambassadeurs en ministers van Rusland, Oostenrijk en Pruisen hebben dezer dagen onderscheidene conferentien met lord Palmerston op het *Foreign-office* gehouden.

SPANJE EN PORTUGAL.

LISSABON 8 november. Men verzekert dat een legerkorps van 600 man, door den generaal Saldanha afgezonden, te Cintra een guerilla van opstandelingen verslagen, haar 18 man gedood en een aantal gevangenen gemaakt heeft. Het leger van Saldanha was te Torres Vedras, den aanval van Das Antas afwachende.

Van eene andere zijde verzekert men dat de graaf Das Antas zich aan het hoofd bevindt van een leger, dat veel talrijker is dan dat der koningin. Het bestaat uit 14,000 man; terwijl de vereenigde troepen der generaals Setubal en Saldanha niet meer dan 7, of 8,000 man sterk zijn.

FRANKRIJK.

PARIS, 17 november. Heden ten een ure heeft de koning den ministerraad voorgezeten, waarbij de maarschalk Soult tegenwoordig was.

Wij vernemen dat de gezondheidstoestand van den heer de Chateaubriand ernstige bezorgdheid wekt.

De *Messenger* zegt dat het voorstel van den heer de la Rochejaquelein, strekkende om eene loterij op te rigten tot hulpbetooning aan de slagoffers der laatste overstromingen, door den minister van binnenlandsche zaken van de hand gewezen is, wijl de wet van 21 mei 1836, welke de loterijen afschaft, formeel is.

BELGIË.

BRUSSEL 18 november. De Kamer der representanten heeft gisteren hare beraadslagingen over het ontwerp van adres voortgezet, na dat door den minister van Justitie twee ontwerpen van wet waren ingediend: het eerste betrekkelijk eene nieuwe organisatie van de gestichten voor krankzinnigen; het tweede betrekkelijk eene nieuwe inrigting der bedelaars gestichten, en het daarstellen van landbouwende Kolonien.

Op het 5 van het adres betrekkelijk het onderwys, heeft de heer Rogier een amendement voorgesteld, strekkende om achter de woorden waarbij verklaard wordt, dat de zaak van het middelbaar onderwerp eene bepaalde beslissing vordert, te voegen deze woorden: « welke een einde maakt aan aanmatigingen, die in strijd zijn met de rechten en verplichtingen van het burgerlijk gezag.»

NEDERLAND.

HERTOGEBOSCH den 20 November. Omtrent den te Driel plaats gehad hebbende brand, hebben wij vernomen, dat dezelve niet zoo noodlottig is geweest dan men scheen te vreezen. Dezelve heeft zich bepaald bij het afbranden van twee kleine woningen.

Het bevestigt zich dat de Wel-Eerw. Heer H. P. Scholte, predikant en voorganger der afscheidenden te Utrecht, in het aanstaande voorjaar het vaderland zal verlaten om zich met een 1000 tal landverhuizers naar Amerika te begeven. Nadat hun eerste plan, om naar een onzer Oost of West-

Indische kolonien te verhuizen, schijntbreuk leed, schijnen zij, (zoo als ook onlangs in de nieuwvahlader als uit New-York geschreven, gemeld werd), reeds stappen voor hunne aanstaande vestiging aldaar te hebben gedaan.

Onderscheidene dagbladen hebben dezer dagen uit den *Kalender* het bericht overgenomen als zouden de personen van Meester en van Maroum in eenige betrekking geplaatst zijn op Zr. Ms. bezittingen in Silezië. Na onderzoek kan men de verzekering geven, dat dit bericht eene volstrekte onwaarheid is. (s Gr. N.)

Zoo als wij vernemen bestaat het voornemen om aan de kolonie Ommerschans enz. een nieuw en afzonderlijk staand kerkgebouw op te rigten voor Roomsch-Catholijken, even als thans voor de Hervorinde gemeente sedert 2 augustus 1845 in aanbouw is. Na de voltooiing der beide kerken, zal het tegenwoordig kerkgebouw, hetwelk thans voor de godsdienstoefening van beide gezindten en tevens voor school gebruikt wordt, voortaan alleen tot schoolgebouw worden ingerigt. (*Oversys.*)

Het in onderscheidene nieuwspapieren voorkomende bericht als zouden de veroordeelden, ter zake van ongeregelde heden die te Delft hebben plaats gehad, van de voorziening in cassatie hebben afgezien, is onjuist; de veroordeelde Maria v. d. Hoogen, is de eenige die gemeend heeft, van hare voorziening in cassatie te moeten desisteren, doch haar medeveroordeelde Schooneburg, die insgelijks in der tijd cassatie heeft aangeveerd, heeft haar voorbeeld nog niet gevolgd. De dag waarop deze zaak voor den Hoogen Raad zal worden behandeld, is nog niet bepaald.

Z. Exc. de graaf Schimmelpenninck, wordt naar men verneemt morgen alhier verwacht, om dingsdag naar Londen af te reizen.

KAMPEN 17 november. Ten gevolge van de ingevallen vloed, is de stadgracht en binnenwateren met eene gansche vloed. De voor dit jaargetijde buitengewoon lage waterstand brengt veel ongerief te weeg, vooral met den aanvoer van turf, waaraan hier nog gebrek is.

Niettemin kunnen wij mededeelen, dat men zulks met groot genoegen, dat onze stogmbout op Amsterdam hoe zwaar ook geladen, 't Keteldiep dagelijks in of uit vaart, zonder eenig oponthoud te ontmoeten; een bewijs te meer, voor de soliede bekribbing, en de doorgaande verdieping van dit kostbare vaarwater.

Overigens loopt er nog veel vee in de weilanden en vindt overvloedig voedsel. (*Kamp. Ct.*)

WEESP 15 november. Als bijdrage tot de bijzondere groei-kracht van dezen zomer heeft, dat er zich een Tulp-Appelboom bevindt in den tuin van de buitenplaats *Buitenlust*, in de onmiddellijke nabijheid dezer stad gelegen, behoorende van heer J. B. P. van Voorst, welke eerst in 1841 heeft gebluist en vervolgens in juli, augustus, september en oktober, alzo vijf maanden lang, daarvan in augustus van het eerste blaaije, in september zijn geplukt, en van het tweede blaaije in het begin dezer maand; van het derde blaaije zijn de appelen rijp, en van het vierde blaaije zijn de appelen gezet. Er bevinden zich van de eerste laatste bloeiingen nog meer dan vijftig stukk van den boom.

ROTTERDAM 18 november. Gisteren avond, omstreeks half negen ure, had eene zeer ongelukkig plaats, in eene der gaziantarens, op het beursplein alhier, welke lanternen twee personen verbrijzeld werden, waarna het licht uitdoofde. De slag werd tot op zeer ver verwijderd afstand gehoord. Ofschoon de oorzaak dezer ongelukkig niet met volle zekerheid bekend is, schijnt men dat met de meeste waarschijnlijkheid aan een in de gaspijp ontstaan lek toe.

De tijdingen uit Portugal loopen tot den 11 november. Er heeft nog geene beslissende uitkomst plaats gehad tusschen de koninklijke troepen en de opstandelingen. Den 10 was Oporto nog steeds geblokkeerd door eene portugeesche fregat. De baron Casal bevond zich te Chaves met 1,200 man. Sada Bandeira was met 2,000 man te Villevoal en rukte tegen hem op. De legers van Saldanha en Das Antas stonden tegen elkander over en men zag dagelijks den strijd tusschen de twee generaals te gevoet.

De majoor Schareo behorende tot het operatieleger voor het noorden van de Taag heeft gemeld dat hij den 7 op den weg van Cintra een korps rebellen verslagen heeft, hetwelk aangevoerd werd door Ignacio Barros. Het gouvernement heeft bevel gegeven dit opperhoofd te fusilleren, zoodra men zich van zijnen persoon zou meester maken.

Uit Oporto wordt gemeld dat de vesten van Oporto in goeden staat zijn; de stad zal, wanneer de nood daar is, door de nationale garde verdedigd worden. De gansche provincie Minho is in opstand; maar de meeste der inwoners behooren tot de miguelistische partij en erkennen noch het revolutionnaire gezag, noch dat der koningin.

De Morning Post verzekert dat ernstige oneenigheid ontstaat is in den boezem van het engelsch kabinet, niet alleen ter zake van de verkoeling tusschen Engeland en Frankrijk maar ook omtrent het vraagstuk der Iersche aangelegenheden. Dit dagblad voegt er bij dat de hoop op eene toenadering tusschen lord Grey en lord Palmerston vervlogen is, wijl de verbittering tusschen die twee staatsmannen steeds grooter wordt.

De Kamer der Representanten van België heeft eergisteren hare beraadslagingen over het ontwerp adres voortgezet. De minister van binnenlandsche zaken heeft het amendement van de heer Rogier betrekkelijk het onderwijs bestreden en nadat nog eenige redenaars gehoord waren is de zitting tot den volgende dag gecontinueerd.

Ingeschreven Stukken.

Wijk in het land van Brabant.

Een voorbeeld van staatsafhankelijkheid en van teruggang in vrijheid en volkszin, leverde de gemeente Wijk op den 5 november 1846, bij gelegenheid eener vergadering van het aloud heerscheidende en steeds met eenen ijzeren scepter regerend politiebureau van Wijk, hetwelk onder voorwendsel van eene poldervergadering naar die van Wijk, de ingelanden van de polder van Rompveld in den Biesheuvel, heeft durven voorbijgaan, zonder zich met ingelanden van die beide polders in eenige de minste betrekking te stellen, en toch te wren naam geregeld en gehandeld heeft; wat meer is, eenen vreemdeling tot secretaris en penningmeester heeft doen benoemen, met miskenning van de inwoners der plaats, van de Ingelanden van den polder, want de benoemde heeft er geen voet land.

Wij vragen van allen onbevooroordeelde, of de gemeente Wijk, die eene zoo groote uitgestrektheid en zooveel kundige en deftige bewoners, gansche handelaars en kapitaal landgenaren heeft, wier burgemeester, gemeente secretaris, polder-schap, penningmeester enz. vreemdelingen en elders woonachtig waren, in goeden zin, ook nu weder aangelijk moet zijn, nu zij met hare polder belangen even als met hare gemeentelijken zaken, welker door eenen vreemden handen bestierd en beheerd worden, of zij niet ernstig is de onwettigheid dier vergadering in haar omvang aan heeren Edelpaten der Staten van Brabant kennen en of Ingelanden van de beide genoemde polders, niet aan te raden is, daarvan in ernstig adres het gewestelijke bestuur bericht te geven en aan voorziening te verzoeken.

Wij komen op deze zaak en op het voorgevallene terug, wanneer het onderzoek zal zijn afgeboopen.

Boekaankondiging.

DE LELIËNHOF, verzameling van werfjes, geschikt om tot voedsel te dienen aan den LEESLUST, zonder gevaar voor GODSDIENST, DEUGD EN GOEDE ZEDEN.
Prospectus en N°. 1 te 's Bosch bij J. J. ARKSTIJN EN Zoon.

De brave en godsdienstige mensch kan niet anders dan zich bedroeven over den stroom van rampzalige voortbrengselen, welke ons van alle zijden, doch vooral uit Frankrijk toevloeijen; te meer daar welligt nooit de leestlust onder alle standen der maatschappij zoo eene hoogte was opgevoerd, als thans het geval is. Alle pogingen, welke dus aangewend worden, om den woedlottigen invloed dier voortbrengselen op godsdiensten zeden tegen te gaan, moet den braven en godsdienstigen mensch welkom zijn.

Met genoegen ontvingen wij dus het hovenstaand prospectus, waarin de beweegredenen worden blootgelegd, welke de uitgevers genoopt hebben, deze onderneming te beproeven. Met genoegen zagen wij dat zij de heerschende zucht tot lezen niet kunende en niet willende beteugelen, het hunne wilden bijbrengen om aan die zucht een onschadelijk voedsel aan te bieden. Deze gedachte wordt in het prospectus met weinige woorden ontvouwd:

» Het kwaad, zoo luidt het daar, met zijne eigene wapens bestrijden, schijnt dus het eenigst geschikt middel te wezen, om, zoo al niet het kwaad uit te roeijen, althans vele, en zoo veel mogelijk, van dezelfde woedlottige gevolgen te voorkomen. Namelijk: door insgelijks aan den Leeslust voedsel te geven, maar zoodanig voedsel als de gezondheid van hart en geest kan behouden en bevorderlijk zijn; tevens zorg dragende, dat hetzelfde op zoodanige wijze worde toebereid, dat het bij degenen, die van goeden wil zijn, gereedelijk ingang vinde en ook soms de nieuwsgierigheid prikkele van dezulken, die er anders uit hunnen aard tegen ingenomen zijn. Trouwens men weet aan welke kleine omstandigheid zich de gewigtigste en verblijdendste gevolgen kunnen verbinden. De schoone gelijkenis van het mosterdzaad, door de Eeuwige Waarheid in het Evangelie voorgedragen, strekke tot staving hiervan.

Het is waar, wij hebben onder ons reeds een zeker getal ondernemingen en inrigtingen van dien aard, doch ook deze schijnbare zwaarigheid wordt in het prospectus naar genoegen opgehelderd, door de volgende woorden:

« Wij hebben bij ons te lands reeds menige inrigting van dien aard, » ziedaar de woorden, welke wij van sommige zijden vermeenen te hooren. Zonder hieromtrent in wijdloopige beschouwingen te treden, of ons te vermeten de mindere of meerdere waarde en verdiensten der bestaande inrigtingen te beoordeelen, willen wij hier slechts opmerken, en tot eenige rechtvaardiging onzer onderneming doen gelden, dat hoe grooter het kwaad wordt, des te menigvuldiger de behoedmiddelen behooren te zijn; en dat, zoo lang er plaats gevonden wordt voor de hart-geest- en zedenbedevende voortbrengselen van onzen tijd, er ligt nog een plaatsje zal openblijven voor het nederig produkt, dat wij hierbij aanbieden, »

Het is er ver af, dat wij den Uitgevers het ver-wilt zullen toevoegen, dat zij een overbodig werk aangekondigd hebben. Integendeel, wij zijn het volkomen eens dat hoe grooter het kwaad wordt, des te menigvuldiger de behoedmiddelen behooren te zijn; en indien het dan eene in het ooglopende waarheid is, dat het kwaad van dag tot dag aangroeit, kan men niet anders dan elke poging toejuichen, om ook de behoedmiddelen te vermeerderen.

De uitgevers, de volvoering bij de belofte wil-lende voegen, hebben het eerste nummer hunner bibliotheek te gelijktijd ter inzage en doordeeling beschikbaar gesteld. Wij hebben dit boeske gezien en kunnen niet anders dan onze tevredenheid daar-over aan den dag leggen. Het is in eenen natuurlijken en gemakkelijken stijl geschreven; de daarin voorkomende tafereelen zijn in den waren zin des woords, huisselijk en met eene bevattelijke waarheid van beschrijving worden daarin het gevaar en de nadeelige gevolgen van de kwade gezelschapen blootgelegd. Wij vreezen niet te verklaren dat dit werkje, hetwelk de drie Vrienden ten titel voert, op eene waardige wijze de reeks van boekjes opent, welke de uitgevers ons s' maandelijks beloven. Wij wenschen dat eene ruime deelneming hen in staat stelle hunne belofte te houden.

De uitvoering laat niets te wenschen over. Schoone letter, goed papier, een fraai gelitografeerd plaatje voor den titel, gedrukte omslag, alles is netjes; de prijs behoeft ook niet af te schrikken: f 1.80 voor een half jaar of 6 nummers, is wezenlijk, indien inhoud en uitvoering zoo blijven, goddijp. Hartelijk wenschen wij dan ook dat het doel der uitgevers bereikt worde, hetwelk zij in hun prospectus aldus uitdrukken:

«... Eene onderneming, als de hier aangekondigde, moet voornamelijk ingerigt worden voor die standen der maatschappij, welke aan de vol-doeving van hunnen leestlust geene groote sommen kunnen besteden; eindelijk behoort het tot onze bedoelingen, om, door den geringen prijs, de meer goeuden uit te lokken en in de gel'genheid te stellen, door ruime deelneming onze onderneming te bevorderen en door verspreiding tot het zoo nuttig en heilzaam doel, dat wij ons voorgesteld hebben, mede te werken.»

Advertentien.

ASSURANTIE-MAATSCHAPPIJ
TEGEN
BRANDSCHADE,
GEVESTIGD TE ZUTPHEN,
aan Ingeschreven Kapitaal groot
f 500,000. (*)
goedgekeurd bij Koninklijke Besluiten van 26 Mei 1845, N°. 80 en 2 April 1846 N°. 101.
COMMISSARISSEN
de Heeren:
Mr. L. A. J. W. Baron SLOET, Lid der Provinciale Staten van Gelderland en Wethouder der Stad Zutphen.
R. A. J. Baron VAN ITTERSUM, Lid der Provinciale Staten van Gelderland en Notaris te Brunnen.
Mr. J. F. B. VAN HASSELT, Lid der Provinciale Staten van Gelderland en Kantonnier te Apeldoorn.
A. G. WLIERS, Koopman en Lid van den Stedelijke Raad der Stad Zutphen, en
G. J. VERBURGT, te Zutphen.
DIRECTOREN
G. J. DERCKSEN en Ch. M. HENNY te Zutphen.
Deze Maatschappij verzekert tegen schade veroorzaakt door brand of de gevolgen van dien aan alle onverzekerde of roerende Goederen, tegen betaling van eene zeer billijke vaste Premie zonder inleg.
Ter verkrijging van verdere infor-mation verzoeken men zich bij de Heeren Agents van Noord-Brabant.
A. C. DE KONING te Hertogenbosch en J. H. MENSE te Breda.
of bij hunne Correspondenten in de overige Steden en voornamste Dorpen der Provincie.
(*) In ons vorig nummer is abusievelijk f 50,000 geplaatst geweest.

